

Ψηφιακές πρακτικές γραμματισμού των εφήβων

10. Λειτουργικός και κριτικός σχολικός τεχνογραμματισμός

- 1. Χαρακτηριστικά της ερευνούμενης μαθητικής ομάδας
- 2. Τεχνική διάσταση του νέου γραμματισμού
- 3. Ο υπολογιστής ως μέσο πρακτικής γραμματισμού
- 4. Τα ΠΕΚ ως μέσα εξωσχολικών πρακτικών γραμματισμού
- 5. Είδος πρακτικών γραμματισμού στο διαδίκτυο
- 6. Συμμετοχή στη διαμόρφωση περιεχομένου στο διαδίκτυο και αλλόγλωσσες πρακτικές γραμματισμού.
- 7. Γονείς και διαδίκτυο
- 8. Ηλεκτρονική επικοινωνία
- 9. ΤΠΕ και σχολείο
- 10. Λειτουργικός και κριτικός σχολικός τεχνογραμματισμός
- 11. Άλλες πτυχές της νεανικής ταυτότητας σε σχέση με το γραμματισμό

Τόσο στο ερωτηματολόγιο όσο και στις συνεντεύξεις δόθηκαν τρεις ερωτήσεις, οι οποίες αποσκοπούσαν να ελέγξουν τη λειτουργική και εν μέρει κριτική τεχνολογική ικανότητα των μαθητών (βλ. θεωρητικό μέρος).

Δυνατότητα αξιολόγησης της διαδικτυακής πληροφορίας

Ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον νέο στοιχείο στον τομέα του νέου γραμματισμού είναι η ικανότητα γρήγορης αξιολόγησης των πληροφοριών που παρέχουν οι μηχανές αναζήτησης. Μέσω του επόμενου ερωτήματος επιχειρήσαμε να ελέγξουμε την ικανότητα αυτή των μαθητών του δείγματος. Το ερώτημα είναι έτσι διατυπωμένο, ώστε να είναι δυνατό να ελεγχθεί η κριτική ικανότητα στην ανάγνωση αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την αναζήτηση (μέσω μηχανών αναζήτησης) στο διαδίκτυο.

Το ερώτημα ήταν το εξής:

Η τάξη σου πρόκειται να πραγματοποιήσει εκδρομή στην Ακρόπολη των Αθηνών και η καθηγήτριά σου ανέθεσε σε έναν συμμαθητή σου να κάνει μια εργασία και να περιγράψει το χώρο της Ακρόπολης, όπως αυτός ήταν κατά την αρχαιότητα. Στη συνέχεια σου δίνονται κάποια παραδείγματα από σελίδες που βρήκε ο συμμαθητής σου στο διαδίκτυο.

Ποια ή ποιες από τις παρακάτω σελίδες θα του πρότεινες να εμπιστευτεί για την εργασία του;

1. Η **Ακρόπολη** των Αθηνών - Η Ιστορία της Ακρόπολης
Γερμανοί στρατιώτες υψώνουν τη σημαία με τη σβάστικα στην **Ακρόπολη** των Αθηνών.
Οι κατακτητές ήθελαν μ' αυτόν τον τρόπο να δηλώσουν την υποταγή της Ελλάδας. ...
dim-galat.pel.sch.gr/projects/ akropolis/akr_10polemo.htm - 21k - Αποθηκευμένη Σελίδα - Παρόμοιες σελίδες
[Περισσότερα αποτελέσματα από το dim-galat.pel.sch.gr]
2. Νέα **Ακρόπολη**
Σύγχρονες μελέτες αποκαλύπτουν τη μυστική σύνδεση ιερών τόπων του αρχαίου κόσμου.
Φανερώνουν επίσης ένα μέρος των απόκρυφων γνώσεων που διατηρούσαν τα ...
www.nea-acropoli.gr/ - 49k - 3 Δεκ 2005 - Αποθηκευμένη Σελίδα - Παρόμοιες σελίδες
3. DPGR - ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ **ΑΚΡΟΠΟΛΗ** (με χιόνι...)
Αρχική > Γκαλερί μελών > StAkIS > ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ **ΑΚΡΟΠΟΛΗ** (με χιόνι...) ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ **ΑΚΡΟΠΟΛΗ** (με χιόνι...) ΤΙΤΛΟΣ, + · - . ΟΝΟΜΑ ΑΡΧΕΙΟΥ, + · - ...
www.dpgr.gr/usergalleries/thumbnails.php?album=271 - 40k - Αποθηκευμένη Σελίδα - Παρόμοιες σελίδες
4. ΠΙΑΤΣΑ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ: Κάτσε κάτω απ' την **Ακρόπολη!**
Με επιλογές από όμορφα καφέ, διαφορετικές γκαλερί, ακόμη και ανακαινισμένα ξενοδοχεία με θέα την **Ακρόπολη**, η περιοχή του Μακρυγιάννη ανεβαίνει συνεχώς. ...
www.athinorama.gr/afierwmata/makrigianni/ - 23k - Αποθηκευμένη Σελίδα - Παρόμοιες σελίδες
5. ESOTERICA.gr - "ΝΕΑ **ΑΚΡΟΠΟΛΗ**" - = Φιλοξενίες =-
Η Νέα **Ακρόπολη** φιλοξενείται στο ESOTERICA.gr. ... Ο Διεθνής Πολιτιστικός Οργανισμός ΝΕΑ **ΑΚΡΟΠΟΛΗ** ιδρύθηκε το 1957. Από τη δημιουργία του ασχολήθηκε με τη ...
www.esoterica.gr/guests/nea_akropoli/nea_akropoli.htm - 16k - Αποθηκευμένη Σελίδα - Παρόμοιες σελίδες
[Περισσότερα αποτελέσματα από το www.esoterica.gr]
6. Αρχαιολογικός χώρος Ακροπόλεως
Η **Ακρόπολη** είναι ο Ιερός Βράχος της Αθήνας. Πάνω σ' αυτόν κατά την διάρκεια του... Η ζωή πάνω στην **Ακρόπολη** μαρτυρείται από τα νεολιθικά χρόνια και έκτοτε ...
www.culture.gr/2/21/211/21101a/g211aa01.html - 19k - Αποθηκευμένη Σελίδα - Παρόμοιες σελίδες

- **Γράψε τον αριθμό και πολύ σύντομα για ποιο λόγο κατέληξες σε αυτήν την επιλογή.**

.....
.....
.....

Θεωρήσαμε την απάντηση ως σωστή, αν τα παιδιά επέλεγαν το 6. Εν μέρει σωστή αν επέλεγαν το 2 και λανθασμένη οποιαδήποτε άλλη απάντηση. Κωδικοποιήσαμε, επίσης, την αιτιολόγηση που δόθηκε, αφού η απάντηση ήταν ανοιχτή, σε πέντε κατηγορίες: στην πρώτη τοποθετήθηκαν οι απαντήσεις που ήταν λανθασμένες □ στη δεύτερη οι μη επαρκώς στηριγμένες απαντήσεις □ στην τρίτη με καλή αιτιολόγηση □ στην τέταρτη με λανθασμένη αιτιολόγηση και στην τελευταία κατηγορία οι απαντήσεις που δεν απαντούσαν στο ερώτημα, αλλά εξέφραζαν περιπαιχτική διάθεση.

Από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων (βλ. ανωτέρω διάγραμμα) είναι σαφές ότι ένα 30% περίπου του μαθητικού πληθυσμού που ερευνήσαμε δεν έχει τη δυνατότητα να κάνει τη σωστή επιλογή. Με αυστηρότερα κριτήρια, τη δυνατότητα αυτή την έχει μόνο το 52,3% των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα. Πρόκειται για αποτέλεσμα που δεν είναι καθόλου ενθαρρυντικό.

Αλλά το αποτέλεσμα είναι περισσότερο απογοητευτικό, αν εξετάσουμε την αιτιολόγηση που δόθηκε από τα παιδιά, προκειμένου να στηρίξουν την επιλογή τους. Από την απάντηση αυτή φαίνεται ότι ένα μικρό ποσοστό των παιδιών, που επιλέγει σωστά, μπορεί να αιτιολογήσει την επιλογή αυτή.

Πίνακας 10.1. Για ποιο λόγο κατέληξες στην επιλογή σου αυτή; Συχνότητα

	Συχνότητα	Ποσοστό %
Λανθασμένη επιλογή	1231	29,5
Χωρίς καλή αιτιολόγηση	2037	48,8
Με καλή αιτιολόγηση	746	17,9
Με λανθασμένη αιτιολόγηση	33	,8
Περιπαιχτική διάθεση	127	3,0
Σύνολο	4174	100,0

Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό κατανέμεται στην επιλογή 'χωρίς καλή αιτιολόγηση' (48,8%). Μόνο το 17,9% έχει κάνει καλή αιτιολόγηση, ενώ ένα υπολογίσιμο ποσοστό (29,5%) έχει κάνει, όπως είδαμε, λανθασμένη επιλογή στο προηγούμενο ερώτημα.

Αν συσχετίσουμε τα αποτελέσματα αυτά με τη βαθμολογία των παιδιών στο προηγούμενο τρίμηνο (πίνακας 10.2.), θα δούμε ότι υπάρχει στενή σχέση (στατιστικά σημαντικό αποτέλεσμα). Ειδικότερα, τα παιδιά με υψηλότερη βαθμολογία (από 18 και πάνω) είναι αυτά που έχουν και τα υψηλότερα ποσοστά στην καλή αιτιολόγηση της απάντησης (26,5%). Πέραν τούτου όμως, ένα υψηλό ποσοστό των παιδιών που έχουν υψηλές επιδόσεις στο σχολείο δεν μπορεί (ή δεν θέλει ίσως) να αιτιολογήσει επαρκώς την επιλογή που έκανε (53%). Γενικότερα, από τη συνολική ανάγνωση της τρίτης σειράς (με καλή αιτιολόγηση) και της πρώτης σειράς (λανθασμένη επιλογή στο προηγούμενο) διαπιστώνουμε εύκολα τη στενή συνάρτηση μεταξύ σχολικής επίδοσης και κατανόησης της συγκεκριμένης διαδικτυακής πληροφορίας.

Πίνακας 10.2. Ικανότητα αιτιολόγησης της απάντησης σε σχέση με την σχολική επίδοση (διασταυρούμενη ταξινόμηση) Για ποιο λόγο κατέληξες στην επιλογή σου αυτή;

	<10	10 - 12	13 - 14	15 - 17	18+
Λανθασμένη επιλογή στο προηγούμενο ερώτημα	171	4	171	273	273
%	57,1%	51,5%	37,9%	28,9%	28,9%
Χωρίς καλή αιτιολόγηση	Μετρήθηκαν	2	122	326	326
%	28,6%	36,7%	45,3%	50,5%	50,5%
Με καλή αιτιολόγηση	Μετρήθηκαν	17	85	294	294
%	,0%	5,1%	11,8%	17,0%	17,0%
Με λανθασμένη αιτιολόγηση	Μετρήθηκαν	1	5	2	2
%	14,3%	1,5%	,3%	1,2%	1,2%
Περιπαιχτική διάθεση	Μετρήθηκαν	17	34	42	31
%	,0%	5,1%	4,7%	2,4%	2,4%
Σύνολο	Μετρήθηκαν	7	332	720	720
%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πολύ μεγάλο ενδιαφέρον έχουν τα αποτελέσματα αυτά σε σχέση με το φύλο. Τα κορίτσια υπερέχουν (στατιστικά σημαντική η διαφορά) έναντι των αγοριών. Στον παρακάτω πίνακα (10.3.) βλέπουμε ότι οι λανθασμένες επιλογές των κοριτσιών είναι αρκετά λιγότερες (25.9% για τα κορίτσια, 33.1% για τα αγόρια), ενώ οι απαντήσεις τους με καλή αιτιολόγηση αρκετά περισσότερες (21.2% για τα κορίτσια, 14.5% για τα αγόρια).

Πίνακας 10.3. Ικανότητα αιτιολόγησης της απάντησης σε σχέση με το φύλο Για ποιο λόγο κατέληξες στην επιλογή σου αυτή;

	Αγόρι	Κορίτσι
Λανθασμένη επιλογή στο προηγούμενο ερώτημα	677	549
%	33,1%	25,9%
Χωρίς καλή αιτιολόγηση	Μετρήθηκαν	966
%	47,2%	50,5%
Με καλή αιτιολόγηση	Μετρήθηκαν	297
		448
		745

%	14,5%	21,2%	17,9%	
Με λανθασμένη αιτιολόγηση	Μετρήθηκαν	18	15	33
%	,9%	,7%	,8%	
Παίζει	Μετρήθηκαν	88	37	125
%	4,3%	1,7%	3,0%	
Σύνολο	Μετρήθηκαν	2046	2118	4164
%	100,0%	100,0%	100,0%	

Τα δύο επόμενα ερωτήματα επεδίωκαν να ελέγξουν την ικανότητα των παιδιών να ενσωματώσουν λειτουργικά τις ΤΠΕ σε ημιτυπικές μορφές σχολικού γραμματισμού (η πρώτη) και τυπικού γραμματισμού η δεύτερη. Τυπικές μορφές σχολικού γραμματισμού θεωρούμε αυτές που πραγματώνονται στο πλαίσιο μαθημάτων που διδάσκονται με βάση το ωρολόγιο πρόγραμμα. Η ανάθεση εργασίας, για παράδειγμα, για συγκέντρωση πληροφοριών για τον Ελύτη, το Σεφέρη κλπ. εμπίπτει στο μάθημα της ΝΕ λογοτεχνίας. Ημιτυπικές μορφές σχολικού γραμματισμού θεωρούμε αυτές που εμπίπτουν σε θεσμοθετημένες σχολικές δραστηριότητες, εκτός όμως του ωρολογίου προγράμματος (π.χ. εθνικές σχολικές γιορτές, γιορτή του Πολυτεχνείου).

Το πρώτο ερώτημα ήταν το εξής:

Κάνετε γιορτή για το Πολυτεχνείο και ο υπεύθυνος καθηγητής αναθέτει σε μία ομάδα, στην οποία είσαι και συ μέλος, να κάνετε προτάσεις για το πώς θα αξιοποιήσετε τους υπολογιστές, προκειμένου να γίνει καλύτερα η γιορτή.

Τι θα πρότεινες να αξιοποιήσει η ομάδα σου, έτσι ώστε να εκμεταλλευτείτε τις δυνατότητες που παρέχουν οι υπολογιστές, για να γίνει καλύτερη και πιο ενδιαφέρουσα η γιορτή; (Υποθέστε ότι υπάρχει η απαραίτητη υποδομή για την πραγματοποίηση των προτάσεών σας).

- Θα πρότεινα τα ακόλουθα:

.....
.....
.....

Πίνακας 10.4. Προτάσεις για τη γιορτή του Πολυτεχνείου Συχνότητα

			Ποσοστό %	Έγκυρα %
Καμία απάντηση	1100	26,4	26,4	26,4
Χωρίς λειτουργική γνώση	264	6,3	6,3	32,7
Περιορισμένη λειτουργική γνώση	1802	43,2	43,2	75,9
Καλή λειτουργική γνώση	40	1,0	1,0	76,8
Περιπαιχτική διάθεση	188	4,5	4,5	81,3
Θα έπαιρνε κάτι έτοιμο από το διαδίκτυο	780	18,7	18,7	100,0
Σύνολο	4174	100,0	100,0	

Τα αποτελέσματα είναι πολύ ενδιαφέροντα (βλ. πίνακας 10.4.). Ένα ποσοστό 26,4% δεν δίνει καμία απάντηση και κάτι τέτοιο είναι αναμενόμενο στα ανοιχτά ερωτήματα. Προσπαθήσαμε να κωδικοποιήσουμε τις απαντήσεις στις παρακάτω κατηγορίες:

- απαντήσεις που δεν έδειχναν λειτουργική γνώση ως προς το πώς θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το διαδίκτυο στη συγκεκριμένη περίπτωση.
- απαντήσεις που έδειχναν περιορισμένη λειτουργική γνώση (απαντήσεις που πρότειναν μερική αξιοποίηση των δυνατοτήτων, βλ. αμέσως παρακάτω).
- απαντήσεις που έδειχναν καλή λειτουργική γνώση. Στην προκειμένη περίπτωση κατατάσσονται οι

απαντήσεις που πρότειναν να αξιοποιηθούν όλες οι δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ για την καλύτερη διεξαγωγή της γιορτής (π.χ. εντοπισμός και 'κατέβασμα βίντεο', εικόνων, ηχητικών ντοκουμέντων από το διαδίκτυο, δημιουργία ενός Power Point ή πολυμεσικού κειμένου για τη γιορτή κλπ.)

- απαντήσεις των παιδιών που δεν απαντούσαν σοβαρά στην ερώτηση (κάποια παιδιά έγραψαν απαντήσεις που δεν είχαν σχέση με το ερώτημα).

- απαντήσεις που παρέπεμπαν στην αναζήτηση κάποιας έτοιμης λύσης (π.χ. 'θα ψάξω και θα κατεβάσω ένα αρχείο για το Πολυτεχνείο και θα το δείξουμε').

Ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών δίνει απαντήσεις που είναι προς τη σωστή κατεύθυνση (43,2%), δεν προτείνει όμως μια πλήρη αξιοποίηση όλων των τεχνολογικών δυνατοτήτων, ώστε η γιορτή να γίνει καλύτερη. Πολύ μικρό είναι το ποσοστό των παιδιών (1%) που μέσω της πρότασής του φαίνεται να έχει μια λειτουργική - επικοινωνιακή επάρκεια στην αξιοποίηση των νέων μέσων για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι ένα πολύ σημαντικό ποσοστό των παιδιών προτείνει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο (18,7%) να πάρουν κάτι έτοιμο από το διαδίκτυο και να το δείξουν στα άλλα παιδιά.

Δεν υπάρχουν διαφορές με μεταβλητή το φύλο στο συγκεκριμένο ερώτημα. Φαίνεται ότι όσο πιο πολύπλοκο γίνεται το ερώτημα και η απάντηση προϋποθέτει καλή λειτουργική γνώση των νέων μέσων, τόσο οι διαφορές μειώνονται.

Το επόμενο, παραπλήσιας λογικής ερώτημα, ήταν το εξής:

Υπόθεσε ότι έχεις αναλάβει να παρουσιάσεις στην τάξη σου τη ζωή και το έργο του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη και η καθηγήτριά σου σου πρότεινε να αξιοποιήσεις όσο μπορείς περισσότερο τον υπολογιστή. Πώς θα εργαζόσουν και ποια προγράμματα θα χρησιμοποιούσες για να συγκεντρώσεις τα απαραίτητα στοιχεία, να συνθέσεις την εργασία σου και να την παρουσιάσεις; (Υπόθεσε πως η τάξη σου διαθέτει υπολογιστές και τη σχετική τεχνολογία).

- Θα εργαζόμουν ως εξής:

.....
.....
.....

Ακολουθήσαμε την ίδια κωδικοποίηση και στη συγκεκριμένη περίπτωση. Τα αποτελέσματα δεν διαφέρουν αισθητά από αυτά της προηγούμενης ερώτησης. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό ισχυρίζεται ότι θα κατέβαζε κάτι έτοιμο από το διαδίκτυο (32,5%), ενώ μεγάλα ποσοστά έχουμε και στην κατάταξη 'περιορισμένη λειτουργική γνώση' και 'καμία απάντηση'. Μόνο το 5,4% φαίνεται να έχει καλή λειτουργική γνώση στην αξιοποίηση των ΤΠΕ.

Πίνακας 10.5. Οι προτάσεις για την παρουσίαση στην τάξη σχετικά με τον Ελύτη Συχνότητα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Ποσοστό
Καμία απάντηση	1107	26,5	26,5
Χωρίς λειτουργική γνώση	218	5,2	31,7
Περιορισμένη λειτουργική γνώση	1115	26,7	58,5
Καλή λειτουργική γνώση	224	5,4	63,8
Παίζει	152	3,6	67,5
Θα κατέβαζε κάτι έτοιμο από το Διαδίκτυο	1058	32,5	100,0
Σύνολο	4174	100,0	

Από τις συνεντεύξεις και τις μελέτες περιπτώσεων διαπιστώνουμε ότι σε ένα βασικό επίπεδο όλα τα παιδιά έχουν κατακτήσει την τεχνική διάσταση του γραμματισμού. Με μια πρώτη ματιά δε φαίνεται να υπάρχει σχέση ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την αξιοποίηση των ΤΠΕ ως μέσων πρακτικής γραμματισμού, αφού

είναι καθολική η χρήση τους από μονόγλωσσα, από δίγλωσσα, από παιδιά αγροτικών περιοχών, αλλά και μεγάλων αστικών κέντρων. Μάλιστα παιδιά με εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις είναι πολύ καλοί χειριστές των ΤΠΕ (π.χ. ΜΠ 3, 4).

Ωστόσο, τα πράγματα φαίνεται να διαφοροποιούνται, όταν εξετάσουμε τη λειτουργική και κριτική διάσταση του τεχνολογικού γραμματισμού των παιδιών. Είναι πολύ μικρότερο το ποσοστό των παιδιών που έχει μια καλή και σε βάθος γνώση. Ας δούμε δύο ενδεικτικές περιπτώσεις. Προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα του μαθητή της ΜΠ 3 (μαθητής με μέτριες σχολικές επιδόσεις) να αξιοποιεί το διαδίκτυο στην αναζήτηση πληροφοριών, του ζητήθηκε να βρει πληροφορίες για τον Παλαμά. Το παιδί, δίχως να προβληματιστεί καθόλου, 'μπήκε' στο 'Google', έγραψε 'Παλαμάς' και του εμφανίστηκε ένας μεγάλος αριθμός σελίδων. Είπε, τότε, ότι πρέπει να κάνουμε το θέμα πιο συγκεκριμένο, για να κάνει και αυτός πιο συγκεκριμένη την αναζήτησή του. Όταν του ζητήσαμε κάποιες γενικές πληροφορίες για τη ζωή και το έργο του Παλαμά, είπε ότι συνηθίζει να επιλέγει τις πρώτες σελίδες από αυτές που βγαίνουν «γιατί αυτές είναι οι πιο σχετικές», αλλά και γιατί βαριέται, όπως χαρακτηριστικά είπε, να ψάχνει σε όλα τα sites που του προτείνονται. Δεν στέκεται, δηλαδή, ιδιαίτερα κριτικά απέναντι σε ό,τι του προτείνεται, αντίθετα επιλέγει κάπως βιαστικά, θεωρώντας πολλά πράγματα δεδομένα. Η ΜΠ 9 όμως (μαθητής με πολύ καλές σχολικές επιδόσεις) φαίνεται να έχει μεγαλύτερη υποψία για ανάλογα ζητήματα, αφού οι γονείς του -άτομα με υψηλή μόρφωση που χρησιμοποιούν ευρύτατα τις ΤΠΕ-συνηθίζουν να περνούν χρόνο μαζί με το παιδί τους μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή. Ο μαθητής χρησιμοποιεί το διαδίκτυο πάντοτε από τον υπολογιστή της μητέρας του και παρουσία αυτής. Ο διάλογος που έχει μαζί της στο πλαίσιο αυτό φαίνεται πως είναι πραγματικά εποικοδομητικός, καθώς ο μαθητής είναι σε θέση όχι μόνο να αντλήσει πληροφορίες από το διαδίκτυο, αλλά και σε έναν ικανοποιητικό βαθμό να τις αξιολογήσει.

Συμπεράσματα από την ενότητα αυτή

Με τρία ερωτήματα επιχειρήσαμε να ελέγξουμε την ικανότητα των παιδιών να ενσωματώνουν τις ΤΠΕ σε καθημερινές σχολικού τύπου πρακτικές γραμματισμού. Σε δύο περιπτώσεις σε μορφές τυπικού σχολικού γραμματισμού (μάθημα της Ιστορίας και της Λογοτεχνίας), στη δεύτερη σε μορφές ημιτυπικού σχολικού γραμματισμού (γιορτή του Πολυτεχνείου).

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι τα ποσοστά επαρκούς γνώσης των ΤΠΕ ως περιβαλλόντων πρακτικής γραμματισμού στις συγκεκριμένες περιστάσεις είναι μάλλον χαμηλά. Τα αποτελέσματα είναι μάλλον αναμενόμενα από τη στιγμή που δεν καλλιεργούνται αντίστοιχες πρακτικές γραμματισμού από το σχολείο, κάτι που είναι σύμφωνο και με τα χαμηλά ποσοστά αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων, όπως είδαμε στην προηγούμενη ενότητα. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι υπάρχει ισχυρή τάση στα παιδιά να υιοθετούν έτοιμες λύσεις από το διαδίκτυο.

Ο ρόλος της σχολικής επίδοσης είναι σημαντικός στην προκειμένη περίπτωση, που σημαίνει ότι οι καλύτεροι ως προς τις επιδόσεις μαθητές έχουν και τις καλύτερες επιδόσεις και στον συγκεκριμένο τομέα. Η διαπίστωση αυτή είναι επίσης σημαντική, γιατί δείχνει ότι η ικανότητα κατανόησης πρόσληψης και παραγωγής λόγου στα νέα περιβάλλοντα δεν είναι ζήτημα τεχνικό αλλά βαθύτερο, που έχει σχέση με τη συγκρότηση των μαθητών. Η έμφαση στην καλλιέργεια τεχνικών διαστάσεων του νέου γραμματισμού, όπως γίνεται π.χ. με το μάθημα της πληροφορικής, δεν είναι επαρκής και απαιτεί συνολικό επαναπροσδιορισμό των στόχων και πρακτικών του ελληνικού σχολείου σήμερα.

Τέλος, φαίνεται ότι τα κορίτσια έχουν καλύτερες επιδόσεις εκεί που οι τεχνολογικές πρακτικές γραμματισμού είναι κοντά στις σχολικές (π.χ. στην κατανόηση αποτελεσμάτων από το Google). Και αυτό συμβαίνει, γιατί έχουν καλύτερες επιδόσεις στο σχολείο. Όσο όμως απομακρυνόμαστε από τις πρακτικές αυτές προς πιο σύνθετες τεχνολογικού τύπου πρακτικές, τόσο οι διαφορές παύουν να υφίστανται. Αυτό δείχνει ότι ο ισχύων σχολικός γραμματισμός μπορεί να τροφοδοτήσει εν μέρει την ψηφιακή διάσταση του

γραμματισμού, αλλά από εκεί και ύστερα χρειάζεται κατάλληλα ενσωματώματα των νέων μορφών του γραμματισμού στο σχολικό πρόγραμμα.